

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 116/07-79

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2008 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej a Ladislava Orosza o sťažnosti D. B., T., zastúpeného advokátkou JUDr. H. P., K., ktorou namieta nesprávny a nezákonný výsledok volieb starostu obce T. konaných 2. decembra 2006, za účasti Ing. G. S., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2006 doručená sťažnosť D. B. (ďalej aj „sťažovateľ“), doplnená a opravená 7. decembra 2006, v ktorej namietal nesprávnosť a nezákonnosť výsledku volieb starostu v obci T. konaných 2. decembra 2006.

Sťažnosť neobsahovala všetky predpísané náležitosti, preto ústavný súd 19. apríla 2007 vyzval sťažovateľa na jej doplnenie tak, aby mala náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1

a 2 a v § 60 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 7. mája 2007 doplnil k sťažnosti dôkazy, ktorými preukázal, že je oprávneným navrhovateľom, ktorý získal vo volebnom okrsku č. 1 najmenej 10 % hlasov oprávnených voličov (sťažovateľ tvrdil, že 92 získaných hlasov predstavuje 21,4 % hlasov z celkového počtu oprávnených voličov, a navrhol, aby ústavný súd vyžiadal zápisnicu volebnej komisie).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že po otvorení volebnej urny volebná komisia vysypala obálky, ktoré postupne otvárala. *„Bolo zistené, že bolo odovzdaných celkom 314 obálok. Ani jeden z členov MVK nenahlásil, že v obálkach chýbajú hlasovacie lístky na funkciu starostu obce.“* Podľa sťažovateľa sa po následnom sčítaní zistilo, že z celkového počtu 428 oprávnených voličov sa volieb zúčastnilo 314 voličov, pričom z opečiatkovaných nepoužitých obálok (114 kusov) do počtu 428 chýbalo 27 obálok. Sťažovateľ ako dôkazy svojich tvrdení predložil v prílohe vyjadrenie občianskych pozorovateľov L. P., D. F. a J. G. z 2. decembra 2006, ktoré bolo označené ako *„Svedecká výpoveď“*. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza, že: *«obálky z hlavnej a prenosnej urny sa vysypali na jednu kopy a členovia volebnej komisie z nich vybrali hlasovacie lístky*

- pri otváraní obálok a vyberaní hlasovacích lístkov nikto z volebnej komisie nenahlásil, že nejaké hlasovacie lístky chýbajú

- vybrané hlasovacie lístky sa potom na príkaz p. predsedníčky ukladali na kôpky po 20 kusov zvlášť na starostu obce a zvlášť do zastupiteľstva, aby sa hlasy „ľahšie spočítavali“

- po tomto roztriedení sa začali hlasy spočítavať najsamprv na starostu obce

- po ich celkovom spočítaní chýbalo na starostu obce 20 hlasovacích lístkov – bolo ich 294 namiesto 314-tich...

- tri volebné lístky na starostu obce neboli miestnou volebnou komisiou uznané za platné, hoci podľa zákona nevykazovali známky neplatnosti, čo v prípade tesného výsledku 94 na 92 hlasy tiež spochybňuje zápisničný výsledok volieb...

- pri celkovom sčítavaní použitých 314-tich obálok a nepoužitých opečiatkovaných obálok do počtu 428 chýbalo 27 opečiatkovaných obálok...»

Sťažovateľ sa v petite sťažnosti domáha, aby ústavný súd rozhodol nálezom, že „voľby starostu obce T. konané dňa 2. 12. 2006 vyhlasuje za neplatné“.

Starosta obce T. ďalej na výzvu ústavného súdu doručil 6. júla 2007 ústavnému súdu „... zápisnicu okrskovej volebnej a zápisnicu miestnej volebnej komisie o výsledku volieb zo dňa 2. decembra 2006 z dôvodu, že po dnešnom preštudovaní zápisnice MVK som u zapisovateľky, ktorá je zároveň pracovníčkou obecného úradu zistil, že úprava počtov hlasov nastala z dôvodu prepočítania hlasov a výmeny poradia v zápisnici podľa poradia na hlasovacom lístku. Správnosť údajov (po poškrtení) potvrdili členovia komisie vlastnoručnými podpismi.“.

Z predloženej zápisnice okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce (tlačivo vzor T/9) vyplynulo, že vo volebnom okrsku č. 1 (obce T., obvodná volebná komisia M.) boli zistené tieto výsledky (časť II):

Celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov:	428
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	314
Počet odovzdaných obálok	314
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva	304
	(prečiarknutý pôvodný údaj 301)
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce	292
	(prečiarknutý pôvodný údaj 289)

V bode IV zápisnice sú uvedené tieto údaje:

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce – podľa poradia na hlasovacom lístku:

Číslo kandidáta na hlasovacom lístku	Počet platných hlasov
--------------------------------------	-----------------------

1.	92 (prečiarknutý údaj 91)
2.	39 (prečiarknutý údaj 38)
3.	94
4.	67 (prečiarknutý údaj 66)

Táto zápisnica bola podpísaná 2. decembra 2006 o 23.20 h (pripojené podpisy predsedníčky volebnej komisie, štyroch členov volebnej komisie a zapisovateľky volebnej komisie).

V texte zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva (tlačivo vzor T/11) sú v časti II uvedené rovnaké údaje ako v časti II zápisnice okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce (pričom počet volebných obvodov, volebných okrskov a počet okrskových volebných komisií, ktoré zaslali výsledok hlasovania, je vždy 1), vrátane prečiarknutých údajov. Uvedený text navyše obsahuje riadky

Počet poslancov, ktorý sa mal zvoliť	7
Počet zvolených poslancov	7

Bod V tejto zápisnice obsahuje tieto údaje:

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce – podľa poradia na hlasovacom lístku:

Číslo kandidáta na hlasovacom lístku	Počet platných hlasov
1.	92 (prečiarknutý údaj 91 a tiež 94)
2.	39 (prečiarknutý údaj 38)
3.	94
4.	67 (prečiarknutý údaj 66)

Súčet platných hlasov 292

Za starostu obce bol zvolený:

Meno a priezvisko	Číslo kandidáta na hlasovacom lístku	Politická strana
Ing. G. S.	3	S.

Počet platných hlasov 94

Táto zápisnica bola podpísaná 2. decembra 2006 o 23.20 h (podpisy predsedníčky volebnej komisie, štyroch členov volebnej komisie a zapisovateľky volebnej komisie).

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a uznesením č. k. PL. ÚS 116/07-20 z 5. septembra 2007 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 27. novembra 2007 starostu obce T., aby sa vyjadril k uzneseniu o prijatí sťažnosti, ako aj k samotnej sťažnosti. Starosta obce Ing. G. S. doručil ústavnému súdu svoje vyjadrenie 10. januára 2008.

Z obsahu vyjadrenia vyplynulo:

„... Vo vzťahu k miestnej volebnej komisii žiadame sťažnosť zamietnuť, nakoľko... v konaní o sťažnosti kandidáta sú účastníkmi len sťažovateľ a kandidát, proti ktorému sťažnosť smeruje...“

Vo vzťahu ku zvolenému starostovi navrhujeme sťažnosť zamietnuť z nasledovných dôvodov.

Navrhovateľ napáda nezákonnosť volieb starostu v obci T. z 3 dôvodov. V prvom rade navrhovateľ tvrdí, že miestna volebná komisia neoprávnene a nezákonne označila 3 hlasovacie lístky za neplatné preto, že stred krížku bol zamachlený, resp. krížok bol vedľa čísla kandidáta, pričom tieto hlasovacie lístky mali byť uznané za platné a hlasy mali byť započítané v prospech navrhovateľa čím by bolo zabezpečené víťazstvo navrhovateľa o 1 hlas (mal by 95 hlasov).

Nie je pravdivé tvrdenie navrhovateľa o tom, že miestna volebná komisia označila za neplatné 3 hlasovacie lístky. V skutočnosti boli za neplatné určené 2 hlasovacie lístky.

Miestna volebná komisia po ukončení sčítavania hlasov skonštatovala, že neplatných je 5 hlasovacích lístkov týkajúcich sa volieb starostu. Po takto vykonanom sčítaní hlasov a po odčítaní neplatných hlasov mal kandidát 1 (navrhovateľ) 91 platných hlasov, kandidát 2 (Ing. P.) 38 platných hlasov, kandidát 3 (zvolený starosta) 94 platných hlasov a kandidát 4 (Ing. Š.) 66 platných hlasov. Následne po vzájomnej konzultácii miestnej volebnej komisie sa uznali za platné 3 z piatich hlasovacích lístkov, nakoľko pri týchto hlasovacích lístkoch bolo možné určiť vôľu voliča. Po uznaní 3 hlasovacích lístkov za platné mal kandidát 1 (navrhovateľ) 92 platných hlasov, kandidát 2 (Ing. P.) 39 platných hlasov, kandidát 3 (zvolený starosta) 94 platných hlasov a kandidát 4 (Ing. Š.) 67 platných hlasov. Platne bolo teda odovzdaných vo voľbách starostu 292 hlasov, neplatné boli 2 hlasy. Dohromady bolo vo voľbách starostu odovzdaných 294 hlasov oprávnených voličov

Dva hlasovacie lístky, ktoré volebná komisia označila za neplatné boli označené tak, že pri čísle kandidátov 1 (navrhovateľ) a 2 (Ing. P.) bola machuľa, ktorá presahovala od čísla 1 k číslu 2. Nebolo teda zrejmé, ktorému z kandidátov – navrhovateľovi alebo kandidátovi 2 (Ing. P.) chceli voliči odovzdať svoj hlas. Navyše, z ustanovenia § 31 ods. 4 zák. č. 346/1990 Zb. vyplýva, že na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce (primátora) zakrúžkovaním poradového čísla označí volič kandidáta, pre ktorého hlasuje. Teda platný je taký hlasovací lístok, na ktorom je zakrúžkované poradové číslo kandidáta. V prípade 2 neplatných hlasovacích lístkov nebolo na týchto zakrúžkované žiadne poradové číslo a machuľa pri poradovom čísle presahovala od poradového čísla 1 k poradovému číslu 2. Tieto 2 neplatné hlasovacie lístky sú v zapečatenej obálke a v prípade potreby môže byť zapečatená obálka Ústavnému súdu SR predložená.

Pre tento dôvod sa navrhovateľ domáha nálezu, ktorým by bolo rozhodnutie miestnej volebnej komisie o zvolení starostu zrušené a za zvoleného by bol vyhlásený navrhovateľ. Nakoľko navrhovateľ získal vo voľbách starostu 92 platných hlasov, nemohol by byť víťazným kandidátom ani v prípade, ak by aj 2 hlasovacie lístky určené volebnou komisiou za neplatné považovala komisia za platné a započítala by tieto hlasy v prospech navrhovateľa. Navrhovateľ by mal v takom prípade 94 hlasov čo je identický počet s počtom hlasov zvoleného starostu. Za takejto situácie by predseda NR SR musel vyhlásiť v zmysle § 48 ods. 1 písm. c) nové voľby starostu. Požadovaný petit teda neobstojí.

Druhý dôvod nezákonnosti volieb vidí navrhovateľ v tom, že z celkového počtu 314 odovzdaných hlasov bolo iba 294 hlasovacích lístkov pre voľby starostu. Podľa názoru navrhovateľa chýba 20 kusov hlasovacích lístkov na starostu, pričom vo voľbách do obecného zastupiteľstva bolo odovzdaných 314 hlasov. Zároveň navrhovateľ tvrdí, že po počiatočnom sčítaní hlasov nikto z členov miestnej volebnej komisie nenahlásil, že v niektorých obáľkach chýbajú hlasovacie lístky na starostu.

Skutočnosť, že vo voľbách do obecného zastupiteľstva bolo odovzdaných 314 hlasovacích lístkov a vo voľbách starostu iba 294 hlasovacích lístkov je pravdivá. Je právom každého voliča a znakom slobodných volieb, že volič nie je povinný sa volieb zúčastniť a odovzdať svoj hlas, a ak sa aj komunálnych volieb zúčastní je len na voličovi, či odovzdá svoj hlas len vo voľbách do obecného zastupiteľstva alebo aj vo voľbách starostu. Napokon, nie je ani možné vzhľadom na tajnosť hlasovania odkontrolovať, ktorý volič vloží koľko hlasovacích lístkov do obáľky, ktorú následne vhodí do urny. Rovnako je pravdou, že nikto z členov volebnej komisie nenahlásil po počiatočnom sčítaní hlasov, že v niektorých obáľkach chýbajú hlasovacie lístky na starostu, keďže takáto povinnosť nevyplýva z nijakého právneho predpisu a napokon, členovia miestnej volebnej komisie ani nevidel dôvod poznamenávať to, nakoľko je právom každého voliča hlasovať v rámci komunálnych volieb len za poslancov obecného zastupiteľstva a nie aj za starostu.

Skutočnosť, že vo voľbách bolo z celkového počtu 314 odovzdaných hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva iba 294 hlasovacích lístkov pre voľby starostu nemôže v nijakom prípade zakladať dôvod pre vyhlásenie volieb starostu za neplatné ako to požaduje navrhovateľ.

Tretí dôvod, pre ktorý navrhovateľ napáda voľby je skutočnosť, že vo volebnej miestnosti bola pri sčítavaní hlasov prítomná zapisovateľka volebnej komisie.

V zmysle § 11a ods. 1 zák. č. 346/1990 Zb. zapisovateľ volebnej komisie zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie. Zároveň plní funkciu odborného poradcu volebnej komisie. Podľa § 15 ods. 5 zák. č. 346/1990 Zb. v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrskok, sa okrsková volebná komisia neutvára, jej úlohy plní miestna volebná komisia. Podľa § 36 zák. č. 346/1990 Zb. v miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčíta hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných

(sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia.

Z komentára k § 36 zák. č. 346/1990 Zb., ktorý sa nachádza v brožúre Volby starostov obcí a poslancov obecných zastupiteľstiev, Volby 2006 je na str. 36 uvedené, že prítomnosť zapisovateľa okrskovej volebnej komisie v miestnosti kde okrsková volebná komisia sčítava hlasy je v súlade s ustanovením § 11a zákona...

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že ani namietaná prítomnosť zapisovateľky vo volebnej miestnosti pri sčítavaní hlasov nezakladá neplatnosť voľby starostu.

Napokon udávame, že tvrdenie navrhovateľa o tom, že z opečiatkovaných nepoužitých obálok do počtu 428 chýbalo 27 obálok nie je pravdivé.“

Na základe výzvy ústavného súdu starosta obce T. doručil 1. februára 2008 ústavnému súdu zapečatené hlasovacie lístky z volieb starostu obce T., ktoré sa konali 2. decembra 2006.

Prepočet hlasovacích lístkov týkajúcich sa volieb starostu obce T. a posudzovanie ich platnosti, resp. neplatnosti, ústavným súdom preukázal tieto skutočnosti:

Hlasovacie lístky týkajúce sa voľby starostu spolu: 312

Počet platných hlasovacích lístkov: 310

Platné hlasovacie lístky odovzdané v prospech kandidáta

č. 1: 92

č. 2: 37

č. 3: 114

č. 4: 67

Za účelom zistenia dôvodu rozdielu medzi počtom hlasov pre jednotlivých kandidátov na starostu obce sčítaných miestnou volebnou komisiou a sudcami ústavného súdu uskutočnili sudcovia ústavného súdu 18. apríla 2008 výsluch predvolaných svedkov za účasti sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne a za účasti zástupcu právnej zástupkyne

odporcu na základe udeleného substitučného splnomocnenia. Ako svedkovia boli vypočutí členovia miestnej volebnej komisie A. B. (predsedníčka komisie), J. P., Ing. J. K., Ľ. T., M. K., zapisovateľka miestnej volebnej komisie M. M. a nezávislí pozorovatelia Ľ. P. a J. G. Tretí za nezávislých pozorovateľov Ľ. P. sa z dôvodu dlhodobého plnenia služobných povinností vojaka KFOR v Kosove vyjadril k veci písomne.

Členovia miestnej volebnej komisie v zásade rovnako označili spôsob sčítavania hlasov, ktoré sa uskutočnilo rozdelením hlasovacích lístkov najprv pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu a potom následným sčítaním. Pri zistení rozdielu pri opakovanom sčítavaní hlasovacích lístkov u prvého kandidáta sa hlasovacie lístky sčítavali po 20 a ukladali sa na kopy v takýchto „balíčkoch“. Rozdiel medzi počtom odovzdaných obálok a hlasovacích lístkov zistili členovia volebnej komisie až na konci sčítavania hlasovacích lístkov. Nedokázali si ho vysvetliť inak ako tým, že všetci voliči pri hlasovaní nevložili hlasovacie lístky do obálok a do volebnej schránky hádzali obálky bez hlasovacích lístkov. Rozdiel v počte obálok a hlasovacích lístkov bol 20 (1 balíček).

V súvislosti so spôsobom posudzovania neplatných hlasovacích lístkov členovia miestnej volebnej komisie zhodne uviedli, že zistili päť neplatných hlasovacích lístkov, ktoré si dali posúdiť okresnou volebnou komisiou (predložených predsedníčkou volebnej komisie A. B., členom volebnej komisie Ing. J. K. a zapisovateľkou miestnej volebnej komisie M. M.). Okresná volebná komisia posúdila neplatnosť hlasovacích lístkov tak, že uznala tri lístky za platné. Z týchto dvoch platných lístkov bol jeden v prospech sťažovateľa a žiaden z dodatočne uznaných platných lístkov nebol v prospech odporcu. Tieto zmeny sa poznačili do zápisnice, ktorá bola po príchode z okresnej volebnej komisie zalepená a opatrená predpísaným spôsobom.

Podľa vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie zapisovateľka M. M. bola prítomná pri prepočítavaní hlasov, ale do sčítavania aktívne nezasahovala.

Pri sčítavaní hlasovacích lístkov boli vo volebnej miestnosti prítomní okrem členov miestnej volebnej komisie podľa zhodného vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie len

zapisovateľka a traja nezávislí pozorovatelia, ktorí po sčítavaní hlasovacích lístkov kandidáta na starostu obce a zistení výsledku volieb starostu opustili volebnú miestnosť. Vonkajší vstup do volebnej miestnosti bol podľa vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie uzamknutý. Dvere vedúce do kancelárie obecného úradu, ktorá susedila s volebnou miestnosťou, uzamknuté neboli.

Nezávislí pozorovatelia sa chceli vrátiť do volebnej miestnosti vo večerných hodinách, ale členovia volebnej komisie ich už do volebnej miestnosti nevpustili.

Alkoholické nápoje sa podľa vyjadrenia každého z členov miestnej volebnej komisie vo volebnej miestnosti nepožívali. Podľa vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie nezávislí pozorovatelia nevzniesli žiadne námietky vo vzťahu k prepočítaniu hlasovacích lístkov kandidátov na starostu obce.

Pokiaľ ide o voľby do prenosnej volebnej schránky, tieto sa uskutočnili na dva razy a podľa vyjadrení jednotlivých členov miestnej volebnej komisie sa v ich priebehu nevyskytli žiadne nedostatky.

Odpovede zapisovateľky miestnej volebnej komisie M. M. na obdobné otázky ako mali členovia volebnej komisie sa v zásade zhodovali s výpoveďami jednotlivých členov miestnej volebnej komisie.

Nezávislí pozorovatelia D. F. a J. G. mali tiež odpovedať na obdobné otázky. Ich odpovede, čo sa týka sčítavania hlasov, sa zhodovali s výpoveďami členov miestnej volebnej komisie s tým rozdielom, že sa nazdávajú, že v určitom momente, keď sa snažil do volebnej miestnosti dostať pri sčítavaní hlasovacích lístkov podnapitý obyvateľ obce, naskytna sa podľa ich názoru možnosť odcudziť hlasovacie lístky, ktoré podľa nich zmizli v tomto momente.

Nezávislí pozorovatelia D. F. a J. G. potvrdili prítomnosť zapisovateľky M. M. pri sčítavaní hlasov. Uviedli, že zapisovateľka sa aktívne podieľala na sčítavaní hlasov, čo však nenamietali.

Kritika nezávislých pozorovateľov D. F. a J. G. sa zamerala na odmietavé správanie členov miestnej volebnej komisie voči ich prítomnosti vo volebnej miestnosti a na voľbu do prenosnej volebnej schránky, pri ktorej podľa ich názoru nebol prehľad o tom, kto požiadal o taký spôsob voľby a kto sa volieb na základe toho aj takto zúčastnil.

Po zistení výsledkov volieb na starostu obce nezávislí pozorovatelia D. F. a J. G. sami uviedli, že opustili volebnú miestnosť (s tým, že išli zavolať políciu zo Šíravy, aby sa našli hlasovacie lístky, a telefonicky sa v B. informovali o svojich kompetenciách) a pri sčítavaní hlasovacích lístkov kandidátov na poslancov okresného zastupiteľstva už vo volebnej miestnosti neboli prítomní. Keď opätovne prejavili záujem vrátiť sa do volebnej miestnosti, vstup do nej im už nebol umožnený. Miestna volebná komisia nevpustila do volebnej miestnosti ani privolanú políciu.

Predsedička miestnej volebnej komisie A. B. uviedla, že na otázku jedného z privolaných príslušníkov polície, či sa nevyskytol problém, odpovedala záporne. Privolaný príslušník polície žiadal sťažovateľov (nezávislých pozorovateľov), že ak oni majú problém, nech mu odovzdajú sťažnosť, lebo on nemôže vojsť do volebnej miestnosti, kde sa sčítavajú hlasy, kým nemá sťažnosť.

Nezávislí pozorovatelia D. F. a J. G. nepotvrdili požívanie alkoholických nápojov vo volebnej miestnosti.

Písomné vyjadrenie nezávislého pozorovateľa Ľ. P. doručené ústavnému súdu v zásade korešponduje s výpoveďami vypočutých dvoch nezávislých občianskych pozorovateľov.

Na základe vykonaného dokazovania po vykonaní výsluchu svedkov a po nahliadnutí do spisu právna zástupkyňa odporcu ústavnému súdu 30. apríla 2008 doručila písomne vyjadrenie, v ktorom uviedla, že *„je zrejmé, že nedošlo k strate ani k odcudzeniu hlasovacích lístkov vo voľbách starostu. Došlo zrejme len k nesprávnemu sčítaniu hlasov volebnou komisiou, a to v neprospech môjho mandanta, ktorý v skutočnosti nezvítal nad sťažovateľom o 2 hlasy, ale o 22 hlasov.*

Je teda nad akúkoľvek pochybnosť preukázané, že nedošlo k strate, či odcudzeniu 20 kusov hlasovacích lístkov vo voľbách na starostu a rovnako je nepochybné, že víťazným kandidátom bo Ing. S.“

Do spisu 28. mája 2008 nahliadla aj právna zástupkyňa sťažovateľa. Po preštudovaní spisu 29. mája 2008 doručila ústavnému súdu svoje stanovisko, v ktorom uvádza, že priebeh sčítavania hlasov miestnej volebnej komisie nebol vykonaný v zmysle § 37 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/1990 Zb.“), a poukázala na nedôslednú prácu miestnej volebnej komisie.

Na základe rozdielu hlasovacích lístkov s počtom obálok dospela právna zástupkyňa sťažovateľa k záveru, že v úschove bolo v skutočnosti uložených 312 hlasovacích lístkov, čo nekorešponduje ani so zápisnicou okrskovej volebnej komisie a ani s vyjadrením okrskovej volebnej komisie, a že s volebnou dokumentáciou niekto manipuloval, keď doplnil počet hlasovacích lístkov pre voľbu starostu v čase jej úschovy v obci. Túto skutočnosť je podľa jej názoru nutné oznámiť orgánom činným v trestnom konaní. Konštatuje, že stratených 20 hlasovacích lístkov mohlo rozhodnúť o zvolení sťažovateľa na starostu obce. Uvádza, že hlasovacie lístky v počte 20 kusov, na ktorých je zakrúžkovaný kandidát Ing. S., nemôže byť hodnotený, lebo bolo s nimi manipulované a do volebnej dokumentácie sa dostali dodatočne bez vedomia okrskovej volebnej komisie.

Ďalej uvádza, že zapisovateľka miestnej volebnej komisie sa aktívne zúčastňovala spočítavania hlasovacích lístkov, čo podľa nej potvrdili D. F. a M. K. a napokon aj samotná

M. M., a že v čase konania volieb požili alkoholické nápoje, čo mohlo mať vplyv na konanie členov miestnej volebnej komisie, ktorí vo večerných hodinách boli veľmi unavení.

Na základe uvedených skutočností dospela právna zástupkyňa sťažovateľa k záveru, že uvedené porušenia volebného zákona a správanie členov miestnej volebnej komisie spochybňujú výsledky volieb a vyvolávajú pochybnosť, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov, a preto navrhuje, aby ústavný súd sťažnosti sťažovateľa vyhovel a výsledky volieb na funkciu starostu v T. konané 2. decembra 2006 vyhlásil za neplatné.

K stanovisku právnej zástupkyne sťažovateľa ústavný súd uvádza:

Prepočítanie hlasovacích lístkov na funkciu starostu obce T. sa uskutočnilo na ústavnom súde 22. februára 2006 za účasti dvoch sudcov a tajomníčky – zamestnankyne ústavného súdu, pričom hlasovacie lístky boli riadne zapečatené, tak ako to ustanovuje príslušný právny predpis, čo skonštatovali všetci traja zúčastnení na prepočítavaní hlasovacích lístkov. K manipulácii s hlasovacími lístkami po uschovaní volebnej dokumentácie preto dôjsť nemohlo.

K prepočítavaní hlasovacích lístkov zapisovateľkou M. M. D. F., ktorý sa zúčastnil na voľbách ako nezávislý pozorovateľ, uviedol, že „*sedela a fyzicky spočítavala hlasy*“, zapisovateľka M. M. uviedla, že pri sčítavaní pomáhala otvárať len obálky a viac-menej len sedela. M. K. len videla otvárať zapisovateľku „*lístky*“, ale nepotvrdila, že ju videla spočítavať lístky. S výnimkou D. F. žiaden z ďalších predvolaných svedkov vo svojej výpovedi nepotvrdil, že zapisovateľka M. M. fyzicky sčítavala hlasovacie lístky. Tvrdenie o prepočítavaní hlasovacích lístkov zapisovateľkou sa nepreukázalo.

Taktiež sa nepreukázalo požívanie alkoholických nápojov vo volebnej miestnosti; túto skutočnosť odmietli všetci svedkovia s výnimkou D. F., ktorý na otázku o požívaní alkoholických nápojov odpovedal len, že sa „*chodilo vedľa, tam bol bufet, občerstvenie*“; on tam nebol a nevie, či sa požíval alkohol.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Ústavný súd vo svojej judikatúre uviedol, že podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi s právnou silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy (PL. ÚS 34/99), pričom zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

Ústavný súd okrem toho tiež judikoval, že voľby sú všeobecne akceptovaným prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi. Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných ústavou alebo zákonom zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namietnuté porušenia práva mohli ovplyvniť priebeh a výsledok volieb. Dôležitým prvkom vo volebných veciach je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

Sťažovateľ namietal nesprávnosť výsledku volieb a porušenie zákona č. 346/1990 Zb. podľa obsahu sťažnosti na základe ustanovenia § 37 a § 38 označeného zákona. Za kľúčový moment pritom považoval predovšetkým neuznanie troch hlasovacích lístkov za platné, čo podľa neho pri tesnom výsledku volieb, akým bol výsledok volieb starostu obce T., sponchyňuje tento výsledok.

Prepočet hlasovacích lístkov ústavným súdom preukázal, že počet hlasovacích lístkov pre voľbu starostu bol 312. Z tohto počtu bolo 310 platných hlasovacích lístkov. Kandidát č. 1 získal spolu 92 platných hlasov, kandidát č. 2 získal 37 platných hlasov, v prospech kandidáta č. 3 bolo odovzdaných 114 platných hlasov a kandidát č. 4 získal celkovo 67 platných hlasov.

Z uvedeného vyplýva, že kandidát na starostu č. 3 v uvedených voľbách - Ing. G. S., získal 114 platných hlasov (t. j. nie 94 hlasov, ako to je uvedené v zápisnici, ale ešte o 20 viac), sťažovateľ, kandidát na starostu č. 1 – D. B., získal 92 hlasov a jeho volebný výsledok zodpovedá zápisu zo sčítania hlasov. Výsledky ďalších dvoch kandidátov nemajú z pohľadu namietaného volebného výsledku rozhodujúci význam a ani neboli spochybnené.

Výsluchom svedkov sa neobjasnila príčina vzniku rozdielu medzi počtom obálok a počtom hlasovacích lístkov.

Pri prepočítavaní hlasovacích lístkov ústavným súdom sa teda nezistilo ich odcudzenie a nepotvrdila sa ani úvaha o vhadzovaní prázdnych obálok do volebnej schránky.

Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa účasti zapisovateľky volebnej komisie pri sčítavaní hlasov vo volebnej miestnosti uvádza, že zákon č. 346/1990 Zb. nevyklučuje fyzickú prítomnosť zapisovateľky vo volebnej miestnosti ani v čase sčítavania hlasov, tak ako umožňuje aj prítomnosť iných osôb vo volebnej miestnosti. Navyše, námietky sťažovateľa sa týkali len prítomnosti zapisovateľky vo volebnej miestnosti na sčítavaní hlasov, t. j. sťažovateľ nenamietal a ani nepreukázal, že by zapisovateľka vyvíjala činnosť v rozpore so zákonom č. 346/1990 Zb. alebo ovplyvňovala sčítavanie hlasov.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti a na vykonané dokazovanie konštatoval, že tvrdené pochybenia pri sčítavaní hlasov na starostu obce, predovšetkým uznanie neplatných hlasovacích lístkov za platné, ktoré by malo rozhodujúci vplyv na iný výsledok volieb, sa nepreukázali. Skutočný číselný volebný výsledok, hoci bol výsledkom nesprávneho sčítania hlasovacích lístkov miestnou volebnou komisiou, nezmenil nič na skutočnosti, že zvolený bol podľa počtu získaných platných hlasov voličov kandidát na starostu obce T. Ing. G. S., ktorý na základe prepočtu hlasovacích lístkov ústavným súdom získal o 22 hlasov viac ako sťažovateľ. Sťažovateľ teda neunesol dôkazné bremeno, a preto v danom prípade nemožno vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, či opakovanom

porušení volebných zákonov pri voľbách starostu obce T. konaných 2. decembra 2006. Preto ústavný súd podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.

Právna zástupkyňa odporcu uplatnila úhradu trov konania.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ide o dispozitívne ustanovenie, ktoré ústavný súd v danom prípade § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde neaplikoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2008